

SAMORZĄD MIEJSKI

Miesięcznik Związku Miast Polskich

Nr 3 (141), marzec 2008
ISSN 1730-5187

Długa lista obietnic

XXIX Zgromadzenie Ogólne Związku Miast Polskich

W NUMERZE

ZE ZWIĄZKU

VI Ponad 50 osób wzięło udział w konferencji „Działania miejskich społeczności lokalnych dla zachowania i upamiętnienia dziedzictwa żydowskiego w Polsce”, która odbyła się w Lublinie 22 lutego 2008 roku. Miasta prezentowały swoje dokonania w tej dziedzinie. Aktywność władz lokalnych dotyczy nie tylko renowacji cmentarzy czy innych zabytków kultury żydowskiej, ale także pokonywania barier i stereotypów między Polakami i Żydami poprzez szerokie zaangażowanie młodzieży.

X Warsztaty zatytułowane „Logika interwencji europejskiej w starej i nowej perspektywie” odbyły się 27 i 28 lutego br. w Warszawie. Zainaugurowały 3. edycję Samorządowej Akademii Promocji – projektu szkoleniowo-edukacyjnego od 2005 roku realizowanego przez ZMP.

KRONIKA ZAGRANICZNA

XII W 1983 roku Rada Gmin i Regionów Europy (CEMR) zorganizowała pierwszą konferencję dla kobiet pochodzących z wyboru. Inicjatorem tamtego spotkania poświęconego kobietom i odnowieniu społeczności europejskiej była przewodnicząca Prowincji Pisa, Fausta Giani Cecchini. Po 25 latach właśnie w Pisie odbyła się konferencja podsumowująca projekt promowania polityki równości w życiu lokalnym.

XIII Od 10 do 11 lutego br. w Dubaju odbyło się Euro-Arabskie Forum Miast, którego tematem był „Nowy dialog dla rozwoju”. Wzięli w nim udział prezydenci i burmistrzowie największych miast europejskich i arabskich oraz przedstawiciele organizacji międzynarodowych.

MIASTA JUBILEUSZOWE

XIV Ślesin to miasteczko o ogromnych walorach turystycznych. Mamy tu jeziora, plaże, lasy, hotele, preżnie działający ośrodek sportu i rekreacji. Położenie Ślesina nad brzegiem pięknych, rynnowych jezior spowodowało już w latach 60. boom turystyczny – mówi w roku jubileuszu 650-lecia miasta jego burmistrz, Jan Niedźwieziński.

Na okładce: Obrady XXIX Zgromadzenia Ogólnego ZMP w Jeleniej Górze. Fot. E. Parchimowicz

XXIX Zgromadzenie Ogólne ZMP

Długa lista obietnic

Z udziałem prawie 200 delegatów z polskich miast 6 i 7 marca 2008 r. w Jeleniej Górze odbyło się kolejne, XXIX Zgromadzenie Ogólne Związku Miast Polskich. Dyskusja poświęcona była sprawom ustrojowym dotyczącym samorządu terytorialnego.

Jak co roku na wiosnę delegaci rozpatrzyli sprawozdania z działalności Zarządu w minionym roku, a także z wykonania budżetu. Przyjęli budżet na rok bieżący. W Jeleniej Górze odbyły się ponadto wybory uzupełniające do Zarządu ZMP. Vacat pozostał po Leszku Cieśluku, burmistrzu Augustowa, który został posłem. Zgromadzenie Ogólne na nowego członka Zarządu Związku wybrało jednogłośnie **Jacka Lipińskiego**, burmistrza Aleksandrowa Łódzkiego.

Niekorzystny rok

W opinii przedstawicieli miast, rok 2007 nie był korzystny dla samorządów. Poprzedni rząd nie interesował się samorządami. Pewien stopień „zainteresowania” tymi problemami pojawił się wprawdzie zaraz na początku kadencji, jednak dotyczył zamieszania z oświadczeniami majątkowymi, zwłaszcza dotyczącymi współmałżonków. Jak podkreślono w Sprawozdaniu Zarządu ZMP, zamieszanie to wynikało z kompletnego zlekceważenia argumentów merytorycznych w momencie, gdy zauważono, że nadarza się okazja do zmian politycznych w wielu miejscach, z Warszawą na czele. Stanowiska Związku zostały, oczywiście, zignorowane, gorzej – nie uwzględniono nawet stanowiska Państwowej Komisji Wyborczej. Tematu nie podjął również Rzecznik Praw Obywatelskich, choć początkowo zainteresował się problemem. Sprawę przeciął dopiero Trybunał Konstytucyjny, który podzielił stanowisko Związku i opinie jego ekspertów.

Kolejny zły pomysł odnotowany w ubiegłym roku dotyczył odebrania powiatom nadzoru budowlanego i odbudowy administracji specjalnej w stylu PRL. Na szczęście, większość posłów odrzuciła ten projekt, a ponowna próba nie została już rozpatrzona przed wyborami.

Na domiar złego w drugiej połowie roku postanowiono nie zwoływać Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego. Było to wynikiem podjęcia jeszcze przed skróceniem kadencji parlamentu przygotowań

do wyborów. Rząd „nie zdążył” też wydać rozporządzenia o składzie Komisji...

Nie zostały sfinalizowane projekty reformy systemu finansów publicznych, które były zresztą kosmetyczne, a nie systemowe. Dokonano natomiast kilku zmian w finansach jednostek samorządu terytorialnego – w zakresie zasad podziału subwencji ogólnej, jej części równoważącej dla gmin i powiatów. Wycofano się także z dokonanego wcześniej przerwania na samorząd województwa finansowania ulg w przewozach autobusowych. Zmiany te, choć korzystne, nie realizują postulatów systemowych Związku w tym zakresie.

Zostały wynegocjowane i przyjęte regionalne programy operacyjne. Jest w nich mniej pieniędzy, niż można było oczekiwać. Województwa, same będąc beneficjentami, na sprawy lokalne przeznaczają za mało środków, zwłaszcza na rewitalizację obszarów zdegradowanych oraz na drogi gminne i powiatowe.

Dobre rozmowy

Pamiętając te wszystkie zeszłoroczne niepowodzenia, delegaci Związku z zainteresowaniem i nadzieją czekali na deklaracje przedstawicieli nowego rządu. Premier Donald Tusk na pierwszym po przerwie posiedzeniu Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego nie pozostawił wątpliwości, że zależy mu na współpracy z samorządami i że chce dokończyć reformę decentralizacyjną państwa. Tamte stwierdzenia potwierdził goszczący na spotkaniu w Jeleniej Górze wicepremier **Grzegorz Schetyna**.

– *Nasze rozmowy z przedstawicielami środowiska samorządowego są dobre i ciepłe. Łatwo nam się rozmawia* – mówił wicepremier. – *Ale zależy nam na tym, by te rozmowy kończyć konkretnymi decyzjami. I zależy nam na zachowaniu tempa, które od początku sobie narzuciliśmy.*

Grzegorz Schetyna podkreślał, że rząd, pracując nad reformą, nie chce forsować swoich rozwiązań, choć zespół pracujący

przy premierze wie i czuje, jakich zmian chce dokonać. O swoiste wsparcie dla zespołu premier poprosił profesora Michała Kuleszę.

– *To osoba niezwykle wiarygodna dla samorządu terytorialnego* – mówił G. Schetyna. – *Pamięta, ilu elementów reformy nie udało się wprowadzić i wie, co dziś trzeba zmienić.*

Lista spraw, którymi w najbliższym czasie zamierza zająć się rząd premiera Tuska, jest długa i zawiera w zasadzie wszystkie postulaty korporacji samorządowych. Na liście tej jest więc m.in. uchwalenie ustawy o obszarach metropolitalnych (w której – zdaniem wicepremiera, samorządy będą absolutnym kluczem); jest kwestia standardów w oświacie i służbie zdrowia, sprawa zwrotu samorządom części podatku VAT, zmiany limitów zadłużania się samorządów. Jest też powtarzany od lat postulat likwidacji Agencji Mienia Wojskowego i agencji rolnych.

– *Na naszej liście są sprawy, których od lat nikt nie chciał ruszać* – mówił G. Schetyna. – *Pamiętajmy, że kadencja tego rządu minie bardzo szybko. Mamy niezwykle mało czasu, by stworzyć fundament współpracy rządu z samorządem na następne lata. Proszę więc o współpracę i zaangażowanie.*

Wśród postulatów, które przedstawiciele miast polecieli szczególnej uwadze wicepremiera, znalazła się kwestia odpowiedzialności gospodarzy miast za zarządzanie nimi (np. drogi krajowe, oświetlenie ulic itp.). – *Uporządkujmy wreszcie tą sprawę* – mówił **Tadeusz Wrona**, prezydent Częstochowy. – *Fatalny stan dróg krajowych w miastach daje samorządom fatalną, niezastępowalną wizytówkę.*

Apelowano o takie rozwiązania, by prezydent czy burmistrz miał wpływ na to, co dzieje się w mieście, za które odpowiada. Podniesiono też kwestię gospodarowania mieniem miejskim przez władze samorządowe. – *Potrzebne są takie regulacje, by burmistrzowie mogli nim autentycznie gospodarować. By nie robili tego za nich prokuratorzy* – apelował **Andrzej Porawski**, dyrektor Biura ZMP.

Wsparcie dla rozwoju miast

O planach rządu w dziedzinie zagospodarowania przestrzennego i rozwoju miast mówił podczas Zgromadzenia Ogólnego podsekretarz stanu w Ministerstwie Infrastruktury, **Olgierd Dziekoński**. Jego resort przygotowuje obec-

nie trzy pakiety ustaw. Pierwszy z nich ukierunkowany jest na racjonalizację procesu planowania oraz realizację inwestycji. Drugi przewiduje wsparcie zorganizowanego budownictwa mieszkaniowego. Niezwykle dynamicznie rozwijające się obecnie budownictwo indywidualne powoduje zagrożenie rozlewania się miast, wzrost szarej strefy, a także niedotrzymywanie standardów jakościowych budownictwa. Ministerstwo przewi-

z miast **Adam Leszkiewicz**, podsekretarz stanu w Kancelarii Premiera. – *Nowa ustawa o pracownikach samorządowych ma wam pomóc stworzyć warunki do pracy i rozwoju. Nie ma natomiast wzmacniać mechanizmów, które utrudniają wam pracę. W tej ustawie nie będzie więc rozwiązań, które nie byłyby akceptowane przez środowiska samorządowe.*

Nowy projekt ustawy ma powstać na podstawie wniosków korporacji samo-

Wicepremier Grzegorz Schetyna liczy na współpracę ze Związkiem. Chce słuchać samorządowców i z nimi rozmawiać.
Fot. Ewa Parchimowicz

duje więc zwiększenie udziału w rynku różnych form zorganizowanego budownictwa mieszkaniowego oraz nową formułę dodatków mieszkaniowych jako pomocy podmiotowej. Generalnie w resortowych projektach chodzi o wzmocnienie gminy w instrumenty potrzebne do realizacji budownictwa mieszkaniowego.

Wreszcie trzeci pakiet ustaw ma służyć realizowaniu zasad zintegrowanego rozwoju miast i zarządzania nimi. Obecne ustawodawstwo, zdaniem rządu, nie służy rozwojowi miast.

Reformy w korpusie

Spełnieniem oczekiwań pracowników samorządowych ma być kolejna regulacja przygotowywana przez rząd Donalda Tuska. Mowa tu o ustawie o pracownikach samorządowych. Dotychczasowa uchwalona 18 lat temu była już 19 razy nowelizowana, a wiele z tych nowelizacji było przypadkowych, związanych z modą na pewne tematy. Zmieniły się też okoliczności, jak choćby fakt, że dziś brakuje kandydatów w naborach na stanowiska w administracji samorządowej.

– *Rząd jest zdeterminowany, by w służbie cywilnej i korpusie pracowników samorządowych wzmocnić te elementy, które będą służyły lepszemu funkcjonowaniu* – mówił do delegatów

rządowych. Na poziomie ogólnym rząd chce opracować standardy, natomiast kwestie szczegółowe pozostawić samorządom. Projekt jasno określi odpowiedzialność za poszczególne elementy pracy. Jedynym aktem prawnym, do którego będzie się odnosić, ma być Kodeks pracy.

900-lecie Jeleniej Góry

Obecność prawie 200 przedstawicieli polskich miast w Jeleniej Górze zbiegła się z niezwykle ważnym dla tego miasta wydarzeniem – inauguracją obchodów 900-lecia praw miejskich. Podczas obrad prezes Związku Miast Polskich wręczył prezydentowi Jeleniej Góry list gratulacyjny oraz pamiątkową statuetkę. Wieczorem prezydenci i burmistrzowie wzięli udział w jeleniogórskich uroczystościach, m.in. w korowodzie ulicami miasta i pokazie sztucznych ogni.

EWA PARCHIMOWICZ

Zgromadzenie Ogólne przyjęło 7 stanowisk. Część z nich publikujemy na kolejnych stronach „Samorządu Miejskiego”, pozostałe są dostępne na stronach internetowych Związku www.zmp.poznan.pl.

Kolejnych 19 projektów zmian w ustawodawstwie delegaci skierowali do rozpatrzenia przez Zarząd Związku.

Stanowiska XXIX Zgromadzenia Ogólnego Związku Miast Polskich

w sprawie prawnych możliwości realizowania uprawnień prezydentów/burmistrzów miast w zakresie gospodarowania nieruchomościami

Po zmianach ustrojowych w Polsce samorządy gminne zostały wyposażone w znaczne zasoby majątkowe. Zasoby te, wzmacniając często lokalny potencjał inwestycyjny, mogą być silnymi stymulatorami rozwoju społeczno-gospodarczego, a także źródłem dochodów finansowych dla lokalnych budżetów. Organy gmin powinny dokładać starań, by gospodarować tym majątkiem w sposób przynoszący najbardziej potrzebne miastu efekty przestrzenne, społeczne i ekonomiczne.

Powtarzające się naciski i bezpodstawne ingerencje w realizację zadania, które podlega konstytucyjnej ochronie niezależności gmin (respektującej zasadę działania w imieniu własnym i na własną odpowiedzialność), sięgają nawet do instrumentów wymiaru sprawiedliwości, w sposób dalece niezgodny z duchem polskich przemian. Powoduje to zagrożenie, iż burmistrzowie i prezydenci – w obawie przed niesprawiedliwy-

mi procesami – zrezygnują z aktywnego gospodarowania nieruchomościami na rzecz rozwoju miast i ograniczą się do biernego administrowania tym majątkiem. Unikną w ten sposób ryzyka, ale potencjał ekonomiczny naszego wspólnego majątku będzie niewykorzystany, za to jego dekapitalizacja będzie postępować.

Protestujemy przeciwko niezgodnemu z duchem i logiką polskich przemian interpretowaniu niedoskonałych, często wciąż rodem z minionej epoki, przepisów, co skutkuje niesprawiedliwymi oskarżeniami, a nawet wyrokami sądów (głośne sprawy przeciwko prezydentom Lubina, Szczecina, a ostatnio Poznania, z którymi wyrażamy pełną solidarność). Wzywamy także do pilnego dokonania takich zmian przepisów, by – respektując zasady jawności i czystości postępowania – umożliwić władzom lokalnym stymulowanie rozwoju gospodarczego, tworzenie nowych miejsc pracy, wspieranie

korzystnych dla miast inwestycji sektora prywatnego itp.

Mamy nadzieję, że te ważne dla rozwoju Polski kwestie zostaną rozwiązane z poszanowaniem konstytucyjnych gwarancji i praw samorządu terytorialnego, w sposób zapewniający pełną przejrzystość działania na rzecz dobra wspólnego, z poszanowaniem praw wszystkich obywateli – od inwestorów, poprzez użytkowników, aż do osób obdarzonych społecznym mandatem do służby we władzach publicznych. Zgodnie z Konstytucją to właśnie te osoby, a nie np. prokuratorzy, są uprawnieni do decydowania o sprawach majątkowych gmin, w granicach upoważnień otrzymanych od ich rad.

Jacek Karnowski
WICEPREZES ZWIĄZKU
współprzewodniczący Prezydium
Zgromadzenia Ogólnego

w sprawie wdrożenia standardów zatrudniania nauczycieli (standardów edukacyjnych)

Zgromadzenie Ogólne Związku Miast Polskich stoi na stanowisku, że wdrożenie standardów zatrudniania nauczycieli (standardów edukacyjnych) stanowić będzie skuteczny mechanizm weryfikacji odpowiedności środków przekazywanych jednostkom samorządu terytorialnego na realizację zadań oświatowych. W związku z tym proponuje się zmianę treści art. 30 ustawy z 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela poprzez nadanie następującego brzmienia ust. 8 tegoż artykułu:

„8. Środki niezbędne na średnie wynagrodzenia nauczycieli, o których mowa w ust. 3 i 4, dla liczby nauczycieli poszczególnych stopni zatrudnionych zgodnie ze standardami, o których mowa w ust. 9, wraz z pochodnymi od wynagrodzeń, środki na odpis, o którym mowa w art. 53 ust. 1, oraz środki na dofinansowanie doskonalenia zawodowego nauczycieli z uwzględnieniem doradztwa metodycznego, o których mowa w art. 70a ust. 1, zagwarantowane są przez państwo w dochodach jednostek samorządu terytorialnego, a w przypadku szkół prowadzonych przez właściwych ministrów – w budżetach tych ministrów.”

Konsekwencją takiej regulacji ust. 8 powinno być uchylene obowiązującego obecnie

art. 30 ust. 8a Karty Nauczyciela. Jednocześnie postuluje się, aby minister właściwy do spraw oświaty i wychowania otrzymał delegację do wydania rozporządzenia określającego standardy zatrudnienia nauczycieli. Podstawę do wydania rozporządzenia będzie stanowił dodany przy tej okazji ust. 9 w art. 30 Karty Nauczyciela:

„9. Minister właściwy do spraw oświaty i wychowania określa, w porozumieniu z zainteresowanymi ministrami, w drodze rozporządzenia, standardy zatrudnienia nauczycieli, biorąc pod uwagę w szczególności liczbę nauczycieli na oddział, liczbę uczniów w oddziale oraz liczbę obowiązkowych zajęć dla uczniów i wychowanków w poszczególnych typach i rodzajach szkół.”

W związku z powyższymi propozycjami istnieje konieczność odpowiedniej zmiany art. 28 ust. 6 ustawy z 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego. Proponowana zmiana obejmuje uzupełnienie o standardy zatrudnienia nauczycieli wytycznych dotyczących treści rozporządzenia ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania, wydawanego na podstawie delegacji zawartej w ww. przepisie. Zdaniem Zgromadzenia Ogólnego Związku Miast Polskich, przyjęcie tego

rozwiązania stanowi element konieczny procesu wdrożenia i realizacji tych standardów, rozumianych jako instrument oceny, czy istotnie środki przekazywane na zadania oświatowe są odpowiednie do zakresu zadań realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego. Proponuje się zatem następujące brzmienie art. 28 ust. 6 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego:

„6. Minister właściwy do spraw oświaty i wychowania, po zasięgnięciu opinii ministra właściwego do spraw finansów publicznych oraz opinii reprezentacji jednostek samorządu terytorialnego, określa w drodze rozporządzenia sposób podziału części oświatowej subwencji ogólnej między poszczególne jednostki samorządu terytorialnego, z uwzględnieniem w szczególności typów i rodzajów szkół i placówek prowadzonych przez te jednostki, standardów zatrudnienia nauczycieli, stopni awansu zawodowego nauczycieli oraz liczby uczniów w tych szkołach i placówkach.”

Ryszard Grobelny
PREZES ZWIĄZKU
współprzewodniczący Prezydium
Zgromadzenia Ogólnego

w sprawie opłat za przejazdy odcinkami autostrad i dróg ruchu szybkiego będącymi obwodnicami aglomeracji

Obligatoryjne opłaty na autostradach, bez wyłączeń w obszarach aglomeracji, skutkować będą przeniesieniem ruchu tranzytowego z płatnych autostrad na drogi równoległe, w tym na drogi nieprzystosowane do znacznych obciążeń i natężeń ruchu. Byłoby to zaprzeczeniem pierwotnych założeń przyjmujących, że budowane autostrady i drogi ekspresowe w pobliżu aglomeracji stanowią będącymi ich naturalne obwodnice. Ponadto wprowadzenie tak dużego ruchu do centrów miast powodować będzie nie tylko dewastację dróg, ale i wzrost zanieczyszczenia środowiska w bezpośrednim otoczeniu miejsc zamieszkania.

W celu wyprowadzenia ruchu tranzytowego z centrów miast proponuje się następujące zmiany ustawowe:

■ **w ustawie z 21 marca 1985 r. drogach publicznych** dotychczasową treść art. 13h oznacza się jako ust. 2, natomiast ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„**1. Nie pobiera się opłat za przejazdy odcinkami dróg i autostrad będącymi obwodnicami aglomeracji**”.

■ **w ustawie z 27 października 1994 r. o autostradach płatnych oraz o Krajowym Funduszu Drogowym** w art. 1 wprowadza się następujące zmiany:

1) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„**2. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, autostrady lub ich odcinki, które będą budowane i eksploatowane albo wyłącznie eksploatowane jako płatne, z zastrzeżeniem ust. 2a.**”;

2) po ust. 2 dodaje się ust. 2a w następującym brzmieniu:

„**2a. Wyłącza się z poboru opłat odcinki autostrad w granicach aglomeracji.**”.

Ryszard Grobelny
PREZES ZWIĄZKU

współprzewodniczący Prezydium
Zgromadzenia Ogólnego

w sprawie zmiany do ustawy Prawo energetyczne

Ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne w zakresie finansowania oświetlenia drogowego przenosi na gminy część obowiązków i kompetencji zakładów energetycznych w zakresie oświetlenia, co przy obecnej strukturze własności (większa część majątku oświetleniowego znajduje się we władaniu zakładów energetycznych) potęguje występujące dzisiaj problemy związane z zarządzaniem infrastrukturą oświetleniową. Od 10 lat trwają rozmowy mające na celu przekazanie majątku oświetleniowego na własność gminy. Obecnie gmina, która nie jest właścicielem instalacji oświetleniowych, nie może tworzyć silnych, sprawnych i efektywnych struktur zarządczych, kierujących się rynkowymi regułami działania.

W celu prowadzenia racjonalnej gospodarki finansowej w zakresie utrzymania i modernizacji urządzeń oświetlenia ulic oraz obniżenia kosztów prac konserwacyjnych i modernizacyjnych należy wprowadzić do ustawy zapis o prawie gmin do przejęcia lub wykupu majątku za cenę nieprzekraczającą wartości księgowej tego majątku. Proponowane zmiany pozwolą na obniżenie kosztów prac konserwacyjnych i modernizacyjnych urządzeń oświetleniowych ulic przez wprowadzenie konkurencyjnych w stosunku do zakładu energetycznego wykonawców.

Propozycje zmian do ustawy

Prawo energetyczne

W art. 3 pkt 22 otrzymuje brzmienie:

„**finansowanie oświetlenia – finansowanie kosztów energii elektrycznej oświetle-**

nia za pomiarem energii elektrycznej oraz koszty jego budowy i utrzymania”.

W art. 18 ust. 1 pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„**zarządzanie i finansowanie oświetlenia ulic, placów i dróg znajdujących się na jej terenie**”.

W art. 18 ust. 2 dodaje się zdanie drugie w brzmieniu:

„**W celu realizacji zadania, o którym mowa w ust. 1 pkt 3, gminie przysługuje prawo przejęcia lub wykupu majątku za cenę nie przekraczającą wartości księgowej tego majątku**”.

Ryszard Grobelny
PREZES ZWIĄZKU

współprzewodniczący Prezydium
Zgromadzenia Ogólnego

Dobry moment

Z Jackiem Lipińskim, burmistrzem Aleksandrowa Łódzkiego, nowym członkiem Zarządu ZMP rozmawia Ewa Parchimowicz.

■ **Z jakimi planami przystępuje pan do pracy w Zarządzie Związku Miast Polskich?**

– Najistotniejsze są dla mnie sprawy ustrojowe. Zawsze to było przedmiotem moich zainteresowań – z wykształcenia jestem prawnikiem i ta sfera zagadnień jest dla mnie ważna. Interesują mnie także bardziej szczegółowe kwestie, jak relacje między organem wykonawczym a organem stanowiącym w samorządzie. Dziś na ZO brakowało mi informacji dotyczącej kolejnego etapu reformy samorządowej, m.in. związanego ze zwiększeniem kompetencji organu wykonawczego, np. w zakresie gospodarowania mieniem komunalnym.

■ **Podczas spotkania w Jeleniej Górze usłyszałam opinię, że w ostatnich latach środo-**

wisko samorządowe straciło na skuteczności i sile. Czy Pan też tak to ocenia?

– Nie do końca jest to chyba prawdą. Z jednej strony uważam, że bardzo istotną zmianą w ostatnich latach była decyzja o bezpośrednich wyborach wójtów, burmistrzów, prezydentów i że w najbliższym czasie zostanie to rozszerzone na starostów. W związku z tym faktem dostrzegam dużo pozytywnych zmian w samorządach, zwłaszcza w tych, w których nie ma konotacji partyjnych. Sam reprezentuję Platformę Obywatelską, jednak uważam, że budowa społeczeństwa obywatelskiego opiera się na wykorzystaniu ludzi bez takiego partyjnego umocowania. Wybory bezpośrednie kreują lokalnych liderów i dlatego pod tym względem

uważam, że sporo zmieniło się na lepsze. Natomiast inną rzeczą jest to, że w samorządzie jest bardzo trudno utrzymać najlepszą kadrę menedżerską i specjalistyczną ze względu na niskie wynagrodzenia. Samorządy różnie sobie z tym radzą. Wiadomo, że tu są potrzebne zmiany przepisów, bo w ostatnim okresie właśnie z tego powodu notowaliśmy odpływ najlepszej kadry do sektora prywatnego.

■ **Jak Pan ocenia skuteczność Związku Miast Polskich?**

– Była ona średnia, ale wynika to głównie z braku zrozumienia przez kolejne koalicje rządowe postulatów samorządowych. Działała, co prawda, Komisja Wspólna Rządu i Samorządu Terytorialnego, ale większość istotnych postulatów naszego środowiska była przez stronę rządową ignorowana. Mam nadzieję, że nie zapeszę, jeśli powiem, że teraz widać wolę i że obecny czas może być przełomem dla samorządu. Dlatego uznałem, że jest to też dobry moment dla mnie, żeby bardziej zaangażować się w działalność Związku. ■

Dziedzictwo żydowskie w Polsce

Miasta pamiętają

Ponad 50 osób wzięło udział w konferencji ZMP „Działania miejskich społeczności lokalnych dla zachowania i upamiętnienia dziedzictwa żydowskiego w Polsce”, która odbyła się w Lublinie 22 lutego 2008 r.

Spotkanie było świadectwem na to, jak wiele pozytywnych działań jest prowadzonych na rzecz dialogu i partnerstwa przez coraz większą rzeszę działaczy społecznych i kulturalnych, pracowników muzeów i wydawnictw lokalnych, członków stowarzyszeń, nauczycieli, a także przez samorządy polskich miast i gmin. Aktywność władz lokal-

trzeba historię na nowo odkrywać, ocalać pamiętki i budować wyobraźnię przyszłości.

Znany publicysta i ceniony za poczucie humoru gawędziarz **Aleksander Rosenfeld** uważa, że samorządy powinny wspólnie z nauczycielami wprowadzić w życie program edukacyjny pod nazwą „Nie byliśmy tutaj pierwsi, przed nami mieszkali inni” i upamiętnić miej-

Mottem konferencji były **słowa Jana Pawła II**: *Ludzka przeszłość nie przemija całkowicie. Również dzieje polsko-żydowskie są wciąż bardzo realnie obecne w życiu zarówno Żydów, jak i Polaków. Lud, który żył z nami przez wiele pokoleń, pozostał z nami po tej straszliwej śmierci milionów córek i synów. O tej wspólnej przeszłości mówią również cmentarze żydowskie, których jest wiele na polskiej ziemi. (...) Niech te miejsca łączą Polaków i Żydów, bo przecież wspólnie czekamy dnia Sądu i Zmartwychwstania.*

nych dotyczy nie tylko renowacji zabytków kultury żydowskiej, ale również pokonywania barier i stereotypów między Polakami i Żydami poprzez szerokie zaangażowanie młodzieży.

Szacunek dla historii

Konferencja nieprzypadkowo odbyła się w Lublinie – do II wojny światowej miasto, zwane Jeruzolimą Królestwa Polskiego, było jednym z głównych centrów kultury żydowskiej w Polsce. – *Cieszę się z tego spotkania i witam wszystkie osoby, które przyjechały tu, by rozmawiać o naszych zobowiązaniach wobec narodu żydowskiego i wobec Polaków pochodzenia żydowskiego, którzy przez stulecia mieszkali i żyli na polskiej ziemi, współpracując z naszymi przodkami* – powiedział prezydent Lublina, **Adam Wasilewski**. – *Tu, na Majdanku, Niemcy zglądzili całą tutejszą studentyczną społeczność żydowską. Kulturę żydowską upamiętnia w Lublinie Szlak Dziedzictwa Żydowskiego – od placu Zamkowego do Bramy Grodzkiej. W mieście znajduje się kilka instytucji, które zajmują się badaniem i ochroną tej spuścizny.*

– *Niezmiernie ważna jest pamięć o przeszłości nie tylko ze względów nostalgicznych, ale przede wszystkim, kiedy sobie stawiamy pytanie o naszą tożsamość* – podkreślał ks. prof. dr **Alfred Wierzbicki** w imieniu arcybiskupa metropolity lubelskiego. Jego zdaniem,

sca szczególnie istotne dla historii, budynki kultu i szkoły poprzez umieszczenie na nich tablic. Samorządy powinny szczególnie dbać o pamięć tych, którzy odeszli nie z własnej woli. – *Oni są nam potrzebni, abyśmy nie byli wyrwani z kontekstu* – mówił A. Rosenfeld.

Taką potrzebę zauważył **Jerzy Fornalik** z Krotoszyna (nauczyciel Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Borzęciczkach), który realizuje program „Antyschematy”. Organizuje on dla młodzieży wyjazdy, podczas których są porządkowane i odnawiane cmentarze żydowskie, oraz wyjazdy do Izraela – szlakiem trzech religii, także dla nauczycieli. Wspólne działania i praca są okazją do przełamywania wzajemnych uprzedzeń i schematów myślowych.

Pozytywne myślenie

Dyrektor Biura Edukacji Publicznej IPN, **Jan Żaryn**, zaprezentował działania IPN związane z zagładą Żydów w czasie II wojny światowej. Wydano różne pozycje książkowe, które są oparte na dotychczas nieznaną dokumentacji, opracowano przewodnik historyczny dla nauczycieli szkół ponadgimnazjalnych. Obecnie prowadzone projekty dotyczą zbudowania imiennej bazy osób zamordowanych i represjonowanych pod okupacją niemiecką, także za udzielanie pomocy Żydom. Jan Żaryn zwrócił uwagę, że wiele istniejących tablic upa-

miętniających tragiczne wydarzenia nie zawiera informacji, że były to niemieckie nazistowskie zbrodnie, a tylko hitlerowskie czy faszystowskie. Istnieje pilna potrzeba weryfikacji wielu z nich.

Andrzej Porawski, dyrektor Biura ZMP, przedstawił wyniki ankiety na temat dziedzictwa żydowskiego. Ciekawe informacje dotyczą dużej liczby wydawnictw oraz kilkudziesięciu instytucji i osób prywatnych zajmujących się aktywnie tą problematyką. W Polsce jest ok. 1200 cmentarzy żydowskich, wśród nich wiele zdewastowanych i zaniedbanych, ale też stosunkowo dużo uporządkowanych. Na prawie 150 znajdują się pomniki poświęcone zamordowanym zbiorowo Żydom. Są też lapidaria, które powstają poza cmentarzami, np. w Kołobrzegu w parku przy plaży. Macewy swoje miejsce znajdują w muzeach regionalnych i w synagogach. Ujawniono bardzo różne sposoby zagospodarowania tych obiektów. W 15 znajdują się synagogi, w 7 – judaica, w 9 – obiekty religijne nieżydowskie, w 75 – instytucje i placówki kulturalne, w 43 – domy mieszkalne, w 22 – magazyny, w 21 – sklepy, w 17 – zakłady produkcyjne i usługowe, w 14 – biura, w 10 – remizy strażackie, w 8 – sale gimnastyczne i basen, w 9 – placówki oświatowe, w 5 – gastronomia, w 3 – banki. Na części tych budynków istnieją tablice informujące, że w tych obiektach były synagogi. – *Tablica nie tylko przywróci pamięć, ale będzie kształtować pozytywne myślenie o żydowskiej przeszłości w Polsce* – mówił dyrektor Biura ZMP. – *Tak jak herb Kolbuszowej, który pięknie pokazuje współzycie oraz partnerstwo obu społeczności.*

Przedstawiciel Towarzystwa Przyjaźni Izrael-Polska, **Adam Aptowicz**, podkreślał, że

– *Naród, który prawie tysiąc lat współżył z Polakami na tych ziemiach, w wyniku obłąkanej ideologii faszystów zniknął, ale pozostawił dziedzictwo kultury, historii, architektury, a czasem puste miejsca po spalonych synagogach...* – mówił Marek Miros, burmistrz Gołdapi, członek Zarządu ZMP.

Fot. K. Paczyński

wiele planów i projektów władz samorządowych nie ma szansy realizacji ze względu na finanse: – *To niełatwa sprawa, bo przecież odpowiedzialność za te wydarzenia spoczywa nie na Polakach, ale na niemieckich okupantach.* Omówił projekt zwrotu kontrybucji wyszantażowanych (ok. 6 mld dolarów) przez Niemców od Żydów polskich. Zostało już założone stowarzyszenie, które będzie występować do rządu niemieckiego o te roszczenia.

Promocja na szlaku

– *Zasadniczym problemem dziedzictwa żydowskiego w Polsce jest to, że mamy do czynienia z pozostałościami ogromnej infrastruktury stworzonej dla 3 milionów ludzi. Żydzi w Polsce nie są w stanie utrzymać tego, co zostało po ich przedwojennych przodkach* – stwierdziła **Weronika Litwin** z Fundacji Ochrony Dziedzictwa Żydowskiego (FODŻ). Celem tej instytucji jest rewitalizacja tych obiektów, nadawanie im funkcji, które będą odpowiadać potrzebom społeczności lokalnych. Fundacja porządkuje kilkanaście cmentarzy rocznie. Często udział w tych pracach biorą grupy wolontariuszy czy młodzieży w ramach programu edukacyjnego „Przywróćmy pamięć”, w którym uczestniczy obecnie 140 szkół. Jednym z najważniejszych projektów na rzecz rewitalizacji zabytków jest Szlak Chasydzki, który ma być międzynarodową trasą wykorzystującą zabytki dziedzictwa żydowskiego. Bierze w nim udział 20 miejscowości z Podkarpacia i Lubelszczyzny. – *Chcemy promować szlak jako całość i przyciągnąć turystów do mniej znanych miejscowości, aby w ten sposób stymulować ich rozwój gospodarczy. O Szlaku pisano już m.in. w „National Geographic”* – mówiła W. Litwin, która zachęcała też do zainteresowania się portalem www.polin.org.pl.

W Kraśniku, leżącym na Szlaku Chasydzkim, znajdują się dwie synagogi – Duża i Mała, które wymagają renowacji. We współpracy z FODŻ złożono wniosek do MEN na sfinansowanie dokumentacji tych obiektów. Po otrzymaniu dotacji rozpoczęto prace, a po ich zakończeniu miasto będzie aplikować o środki finansowe na odbudowę synagog, w których mają powstać wielokulturowe centrum, biblioteka multimedialna, sala wykładowa, koncertowa i siedziba dla organizacji pozarządowej.

Trochę dobrej woli i serca

W Łodzi po 1989 r. dziedzictwo żydowskie było w opłakanym stanie, a miasto uznawano za jedno z najbardziej antysemitycznych miejsc na świecie. Udało się to zmienić po roku 2002. Oznaczono getto łódzkie (ponad 50 ta-

Młodzi porządkuje cmentarz żydowski w Łodzi.

Fot. Archiwum UMŁ

blic), odnowiono cmentarz żydowski ze środków miejskich, zbudowano kompleks edukacyjny. W przyszłym roku będzie otwarty Park Ocalałych (drzewka) z placami zabaw i sztucznym jeziorem, powstanie też pomnik Polaków ratujących Żydów – pierwsze w kraju upamiętnienie Sprawiedliwych, a w 2010 r. – Centrum Dialogu. – *Jeżeli jest dobra wola, znajdzie się trochę serca, to można pokonać każde przeszkody i stereotypy.* Jerzy Kropiwnicki odwiedził wszystkie parafie różnych wyznań w Łodzi i zadawał jedno pytanie: *Czy w mieście, w którym zginęło 200 tysięcy ludzi, Polacy mają stać po stronie kata czy ofiary?* – powiedział **Jarosław Nowak**, dyrektor Wydziału Kultury Urzędu Miejskiego w Łodzi.

W Będzinie, w którym w 1939 r. ponad 50 proc. mieszkańców stanowili Żydzi, od 2002 r. miasto, osoby prywatne, stowarzyszenia czy fundacje podejmują wiele działań upamiętniających to dziedzictwo. – *Dzięki tym przedsięwzięciom 3,5 tysiąca osób pochodzenia żydowskiego odwiedza co roku nasze miasto* – mówił **Radosław Baran**, prezydent Będzina. Odkryto Dom modlitwy „Synagogę Mizrachi”, otwarto Dom Modlitwy Cukermanów, odsłonięto Pomnik Bohaterów Getta Będzińskiego, pomnik upamiętniający spalenie synagogi. Od 2002 r. istnieje Centrum Kultury Żydowskiej, które zajmuje się przekazywaniem wiedzy o historii i kulturze Żydów polskich. W podejmowane przedsięwzięcia (np. prace renowacyjne) włącza się również młodzież, która spotyka się z młodymi z Izraela. Od 2003 r. są organizowane Dni Kultury Żydowskiej, a w 2008 odbędzie się Światowy Złot Żydów z Będzina.

W Pińczowie, z inicjatywy dyrektora Muzeum Regionalnego, **Jerzego Znojka**, odrestaurowano synagogę, która wcześniej była wykorzystywana jako magazyn nawozów sztucznych. Obecnie odbywają się tam koncerty muzyki żydowskiej. Macewy ze zniszczo-

nych cmentarzy zostały przewiezione pod synagogę, wmurowane. Ufundowano tablicę pamięci Żydów Pińczowskich. We współpracy z młodzieżą przygotowano w 2006 r. pierwszy prawdziwy szabat. Miasto ma jednak kłopoty z utrzymaniem synagogi i poszukuje partnera, który w tym pomoże.

Warto być przyzwoitym

Burmistrz Gołdapi, **Marek Miros**, opowiedział o przełamywaniu barier między Polakami i Żydami. Mimo niewielkiej skali problemu (przed 1932 r. mieszkało tu 100 Żydów), władze lokalne dają przykład, że należy być przyzwoitym, szanować innych i ich historię. Współpracę z Żydami zainicjowano poprzez kontakty z partnerskim miastem, niemieckim Stade. Wspólnie z gołdąpską młodzieżą, z przyjaciółmi z Izraela i Niemiec uporządkowano, ogrodzono i odnowiono kirkut. Inne przedsięwzięcia to: kamień z napisami w 4 językach upamiętniający synagogę spaloną przez niemieckich nazistów, wystawa „Jan Paweł II w Izraelu”, umowa partnerska z Givat Shumel, trójstronne spotkania młodzieży odwiedzającej nie tylko święte miejsca w Niemczech, Izraelu i Polsce.

W Słupsku, mieście podobnym do Gołdapi (w latach trzydziestych – 700 Żydów), przez wiele lat w sprawach żydowskich nic się nie działo. Kiedy odbudowano z inicjatywy wnuka ostatniego rabina gminy żydowskiej ogrodzenie zniszczonej synagogi, a właściwie placu, na której stała, zaczęło budzić się zainteresowanie tymi sprawami. – *Antysemityzm istnieje na świecie od 2,5 tysiąca lat w różnych formach, a my musimy robić wszystko, aby osłabić jego skutki* – zaapelował wiceprezydent Słupska, **Ryszard Kwiatkowski**. – *Stefan Żeromski powiedział kiedyś, że trzeba rozdrapywać rany, żeby nie zarosły blizną podłości.* Róbmy to.

JOANNA PRONIEWICZ

Zarząd ZMP w Przemyślu

Pomysły na zdrowie

Podczas posiedzenia Zarządu ZMP, mającego miejsce 15 i 16 lutego br. w Przemyślu, opiniowano projekty ustaw związane z sytuacją w służbie zdrowia.

Prezentowano informację na temat pierwszego po wyborach parlamentarnych **posiedzenia Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego**, która odbyła się 30 stycznia br. Działania obecnie idą w dwóch kierunkach – pracy nad całością reformy oraz kilkoma tysiącami szczegółowych zmian ustaw. Uczestnicy tamtego spotkania zwracali uwagę, że Związek Powiatów Polskich nie akceptuje propozycji zmian przedstawionych przez ZMP dotyczących np. nadania statusu miast na prawach powiatu średnim miastom „prezydencjonalnym” czy automatycznego włączenia pochodzących z bezpośredniego wyboru wójtów i burmistrzów w skład rad powiatu. Przedstawiciele miast uważają z kolei, że nie ma żadnego merytorycznego uzasadnienia dla bezpośrednich wyborów starostów, które mogą spowodować pojawienie się nowych konfliktów. – *Ten spór ustrojowy może stanowić duży problem* – podkreślał **Ryszard Grobelny**, prezes ZMP.

Członkowie Zarządu w Przemyślu dyskutowali nad pakietem projektów ustaw „zdrowotnych” dotyczących: zakładów opieki zdrowotnej, szczególnych uprawnień pracowników ZOZ, dobrowolnych dodatkowych ubezpieczeń, ochrony indywidualnych i zbiorowych praw pacjenta oraz o Rzeczniku Praw Pacjenta, pomocy publicznej i restrukturyzacji publicznych ZOZ, konsultantach krajowych i wojewódzkich w ochronie zdrowia czy akredytacji w ochronie zdrowia. Związek popiera prace nad tymi projektami i jednocześnie wyraża nadzieję, że przyjęte rozwiązania będą na bieżąco konsultowane z jego przedstawicielami, którzy powinni uczestniczyć w dalszych pracach legislacyjnych. **Tadeusz Wrona**, wiceprezes ZMP, prezydent Częstochowy, jeden z uczestników Białego Szczytu, poinformował, że podczas spotkania tego gremium zadeklarowano utworzenie zespołu roboczego, w którym dwa miejsca zaproponowano przedstawicielom samorządu terytorialnego.

Zastrzeżenia budzą pewne rozwiązania szczegółowe. Zwracano uwagę np. na zapisy, na mocy których przenosi się organ założycielski wszystkich szpitali powiatowych i miejskich na poziom województwa. – *Obecnie 2/3 szpitali w Polsce jest zarządzanych przez miasta i powiaty* – mówił prezydent Często-

chowy. Prezes ZMP uważa, że należy uporządkować sprawy związane z organami założycielskimi, ale mechaniczne odebranie powiatom szpitali podważa istnienie tego ogniwa samorządu i nie rozwiązuje problemu.

Kontrowersyjne są też regulacje dotyczące zadłużenia szpitali. Przekształcenie i tworzenie spółek prawa handlowego powinno być związane również ze zmianą i poprawą kondycji finansowej. Nowe regulacje są korzystne tylko dla tych jednostek, które nie mają długów. Nie zaproponowano w projekcie żadnych rozwiązań dla tych placówek, które je posiadają (np. częściowe oddłużenie). Brakuje także odniesień do już przekształconych placówek w spółki prawa handlowego (dotyczy to 69 miast). W opinii członków Zarządu, należy doprowadzić do wejścia w życie prostej ścieżki przekształceń w spółki prawa handlowego, które nie powinny być tworami kalekimi (ograniczenia w zaciąganiu zobowiązań, ingerencje wojewody itp.).

Akceptację uzyskał **projekt ustawy o gospodarowaniu niektórymi składnikami mienia Skarbu Państwa oraz Agencji Mienia Wojskowego**, który m.in. zwiększy wykorzystanie lotnisk wojskowych będących w ewidencji AMW. Podkreślano jednak, że opinia pozytywna dotyczy przede wszystkim zaprezentowanego w tym projekcie kierunku. – *To zaledwie drobny krok. Projekt ten nie wyczerpuje ani naszego postulatu docelowego, polegającego na likwidacji agencji, ani naszego postulatu wprowadzenia do przepisów o nieruchomościach wojskowych regulacji stanowiącej, że w przypadku kiedy dany obiekt nie jest potrzebny wojsku, a jest potrzebny na cele związane z rozwojem lokalnym lub regionalnym, to jest komunalizowany, a nie przekazywany w formie umowy darowizny* – uzasadniał stanowisko **Andrzej Porawski**, dyrektor Biura ZMP. Zastrzeżenia wzbudziły również szczegółowe zapisy dotyczące m.in. odwołania darowizny w przypadku trzyletniego terminu nierozpoczęcia eksploatacji (nierealny termin zwłaszcza w kontekście obowiązku sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego) czy niepodjęcia w terminie 6 miesięcy czynności faktycznych lub prawnych do założenia czy rozbudowy lotniska (ze względu na stopień zniszcze-

nia obiektu). Wątpliwości dotyczyły też przekazywania 30 proc. zysków z gospodarowania mieniem, gdyż zdecydowana część nieruchomości wymaga doinwestowania i nie będzie przynosić dochodów.

Dyskutowano na temat zmian rozporządzenia w sprawie **zasad wynagradzania pracowników samorządowych** zatrudnionych w urzędach. Podkreślano, że niepotrzebne jest podwyższanie dolnych stawek. Projektowane podwyżki wynagrodzeń w samorządach nie zostały bowiem zaplanowane w przyjętych już budżetach. – *Lepiej w większym stopniu podwyższyć górne stawki* – mówił **Ryszard Brejza**, prezydent Inowrocławia. Takie działania pozwoli zatrzymać w urzędach wysokiej klasy specjalistów, którzy ze względu na robokki odchodzą do firm komercyjnych.

Zarząd ZMP pozytywnie zaopiniował poselski projekt ustawy **o zastawie rejestrowym i rejestrze zastawów**, senacki projekt ustawy o zmianie ustawy **o samorządzie gminnym**, ustawy o samorządzie powiatowym oraz ustawy o samorządzie województwa, ministerialny projekt ustawy **o uchyleniu ustawy o gwarancji zapłaty za roboty budowlane**, projekt rozporządzenia ministra spraw wewnętrznych i administracji w sprawie **udzielania przez władzę wdrażającą programy europejskie pomocy finansowej** w ramach PO Innowacyjna Gospodarka (2007–2013) **na zapewnienie szerokopasmowego dostępu do Internetu**, projekt rozporządzenia ministra rozwoju regionalnego w sprawie **udzielania przez PARP pomocy finansowej dla dużych przedsiębiorców** w ramach działań 1.4 i 4.1 PO Innowacyjna Gospodarka (2007–2013) projekt rozporządzenia ministra środowiska w sprawie **stref, w których dokonuje się oceny jakości powietrza**, projekt rozporządzenia ministra gospodarki w sprawie **regionalnych instytucji finansujących**, projekt rozporządzenia ministra pracy i polityki społecznej w sprawie **finansowego wsparcia na tworzenie noclegowni i domów dla bezdomnych**, a także projekt rozporządzenia ministra infrastruktury w sprawie **szczególowego trybu i terminów składania i rozpatrywania wniosku o udzielenie finansowego wsparcia na tworzenie lokali socjalnych i mieszkań chronionych**, treści wniosku, kryteriów jego oceny, wzoru formularza rozliczenia udzielonego wsparcia oraz minimalnych wymagań w zakresie wyposażenia, jakie muszą spełniać pozyskane lokale mieszkalne.

Negatywną opinię uzyskały z kolei projekty ustaw o zmianie ustawy **Prawo energetyczne**, ustawy **Prawo ochrony środowiska** oraz ustawy **o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym**.

JOANNA PRONIEWICZ

Zarząd ZMP w Jeleniej Górze

Szerzej o polityce społecznej

Podczas posiedzenia Zarządu ZMP w Jeleniej Górze, które odbyło się 6 marca br. przed obradami plenarnymi Zgromadzenia Ogólnego ZMP, dyskutowano na temat poselskich projektów ustawy o zasadach planowania i realizacji polityki społecznej oraz ustawy o gospodarce nieruchomościami.

Projekt ustawy o zasadach planowania i realizacji polityki społecznej wprowadza nowe regulacje zmieniające m.in. ustawę o wychowaniu w trzeźwości, ustawę o systemie oświaty oraz ustawę o pomocy społecznej. Członkowie Zarządu zwracali uwagę, że projekt zakłada zintegrowane podejście do polityki społecznej, dlatego od strony ideowej należy go zaopiniować pozytywnie. Jednak zawiera wiele niedociągnięć, które wymagają doprecyzowania. Wątpliwości dotyczą przede wszystkim zagwarantowania w budżecie państwa środków na realizację określonych w projekcie zadań, a także powołania pełnomocnika ds. polityki społecznej, ingerencji w autonomię rodziny, wymogu obligatoryjnego tworzenia w ramach strategii programów aktywności lokalnej, rozdzielenia kwestii polityki społecznej i zatrudnienia oraz rynku pracy. Zdaniem przedstawicieli miast, zapis art. 16 dotyczący nadzoru wojewody nad realizacją programów polityki społecznej rodzi niebezpieczne zjawisko wkraczania administracji państwa w sferę samorządności. Podkreślano, że ustawa o wychowaniu w trzeźwości jest dziś anachroniczna i konieczna jest zupełnie nowa ustawa o przeciwdziałaniu patologiom, obejmująca także inne zjawiska, takie jak narkomania, aby środki publiczne w funduszach celowych były wydawane racjonalnie.

Negatywnie oceniono **projekt ustawy o gospodarce nieruchomościami**, którego celem jest przyspieszenie postępowania, chociaż parę rozwiązań w nim zawartych uznano za godne uwagi. Zastrzeżenia dotyczą uchylenia art. 93 ust. 4 i 5, co skutkuje wyeliminowaniem z procedur podziałowych opinii właściwego organu. Jest to tylko pozorne skrócenie czasu rozpatrywania

wniosku o podział, a może powodować konieczność poniesienia przez wnioskodawcę wysokich kosztów czynności geodezyjnych. Dotychczasowe przepi-

zywania informacji dotyczących zanieczyszczenia powietrza oraz w sprawie oceny poziomów substancji w powietrzu. Odrzucono natomiast projekt ministra infrastruktury zmieniający rozporządzenie w sprawie rejestracji i oznaczania pojazdów ze względu na błędy, niejasności oraz trudne do interpretacji zapisy.

Rozmawiano na temat zmiany formuły Ogólnopolskiej Konferencji Wój-

Podczas posiedzenia Zarządu ZMP w Jeleniej Górze rozmawiano na temat przyszłości Ogólnopolskiej Konferencji Wójtów, Burmistrzów, Prezydentów, Starostów i Marszałków. *Na zdjęciu – Tadeusz Wrona, wiceprezes ZMP, prezydent Częstochowy, Ryszard Grobelny, prezes ZMP, prezydent Poznania oraz Marek Obrębański, członek Zarządu, prezydent Jeleniej Góry.*

Fot. J. Proniewicz

sy gwarantują wydanie decyzji zatwierdzającej podział, bez konieczności ponownego wykonania prac. Samorządowcy są też przeciwni sankcjom karnym za niewydanie decyzji w terminie. Ich zdaniem, te kwestie są już regulowane przez Kodeks postępowania administracyjnego (art. 38).

Zaopiniowano pozytywnie projekty rozporządzeń: ministra zdrowia w sprawie zakresu niezbędnych informacji gromadzonych przez świadczących, szczegółowego sposobu rejestrowania tych informacji oraz ich przekazywania podmiotom zobowiązanym do finansowania świadczeń ze środków publicznych, ministra środowiska w sprawie zakresu i sposobu przekaza-

tów, Burmistrzów, Prezydentów, Starostów i Marszałków. Ustalono, że w tym roku obok spotkania plenarnego samorządowców zostanie zorganizowane pod koniec maja br. wspólne posiedzenie Zarządów wszystkich korporacji samorządowych, w którym uczestniczyć będzie również premier RP. Istnieje konieczność powołania zespołu roboczego ds. OKWBPSiM złożonego z przedstawicieli wszystkich związków, który będzie zajmował się przygotowaniem programu zjazdów w kolejnych latach.

W poczet miast członkowskich ZMP przyjęto Kąty Wrocławskie. Związek liczy obecnie 310 miast.

JOANNA PRONIEWICZ

Samorządowa Akademia Promocji

Logika projektów

Uzyskaniu wiedzy o sposobie przygotowywania projektów europejskich, w taki sposób, by miały jak największe szanse dofinansowania, poświęcony był kolejny cykl szkoleń przygotowanych przez Pawła Kolasa z „JODKA Consulting” dla Związku Miast Polskich.

Warsztaty zatytułowane „Logika interwencji europejskiej w starej i nowej perspektywie” odbyły się 27 i 28 lutego br. w Warszawie. Zainaugurowały 3. edycję Samorządowej Akademii Promocji – projektu szkoleniowo-edukacyjnego od 2005 r. realizowanego przez ZMP.

– Jesteśmy w przeddzień tworzenia się bardzo poważnych możliwości finansowania rozwoju. Nigdy nie dość jest omawiania metodologii tworzenia projektów. Dzisiaj mamy już pewne doświadczenia z perspektywy lat 2004–2006. Mamy też pewną wiedzę na temat tego, co nas czeka w perspektywie 2007–2013. Szkolenie to ma być więc próbą spojrzenia na to, co było i co będzie, pokazania logiki projektów, które muszą być bardzo starannie przygotowane – powiedział P. Kolas o celu szkolenia.

Interes Polski i interes UE

Mówił też o tym, że najpierw trzeba zdać sobie sprawę „w jakiej grze uczestniczymy i jak w niej wybrać?”, czyli o tym, ile (1,1 proc. PKB) każde z państw wkłada do wspólnej,

unijnej kasy i ile może z niej otrzymać, a także że UE ma interes ekonomiczny w przyjmowaniu nowych członków, bo np. Polska to rynek blisko czterdziestu milionów konsumentów. Obalał mity, że im gorzej, tym lepiej, czyli że im słabsze rezultaty gospodarcze, tym więcej pieniędzy uda się dostać, gdyż to nie opłacałoby się krajom silniejszym ekonomicznie.

Prawo silniejszego

Uświadamiał sposób działania administracji unijnej, by zrozumieć mechanizmy jej funkcjonowania i dostosować swoje projekty do jej wymogów, w myśl zasady, że „z administracją jeszcze nikt nie wygrał”.

Ponieważ środki europejskie to pieniądze publiczne, na ich straży stoi prawo, zaś na straży prawa urzędnicy, czyli administracja. Ta zaś z natury rzeczy jest zachowawcza i boi się podejmowania ryzyka, bo w przeciwieństwie do biznesu, gdzie działa zasada: „podwójne ryzyko, poczwórny zysk”, w administracji karze się za popełnianie błędów. Żeby więc od urzędników unijnych uzyskać dofinansowanie projektu,

trzeba się nauczyć ich języka i przygotowując projekty unijne stosować słowa-klucze, które mogą decydować o zakwalifikowaniu projektu. Takimi słowami są np. innowacyjność czy konkurencyjność. Ważne jest też skoncentrowanie się na kluczowym dla danego miasta problemie, gdyż inaczej można przygotować wiele projektów i dostać dofinansowanie według zasady: „Każdemu to, na czym mu najmniej zależy”.

Nad projektem powinien pracować zespół ludzi, a nie jedna, najbardziej nawet doświadczona osoba. Projekt powinien zacząć się od analizy problemu, który chce przezwyciężyć. Planując realizację projektu, trzeba określić działania, ich kolejność i czas potrzebny na każde zadanie – stworzyć tzw. ścieżkę krytyczną.

Co to jest matryca logiczna

Drugi dzień to już nauka w praktyce, czyli warsztaty z przygotowania projektu z wykorzystaniem formularzy aplikacyjnych oraz tzw. matrycy logicznej projektu, która definiuje nadrzędny cel projektu, identyfikuje kluczowe rezultaty projektu, grupuje działania niezbędne do osiągnięcia rezultatów, identyfikuje sposoby weryfikacji osiągnięć projektu i wreszcie – pokazuje obszary ryzyka. Tego dnia uczestnicy dowiedzieli się z wykładu dr. **Leszka Butowskiego** o tym, jak ważne jest studium wykonalności, w skład którego wchodzi analiza finansowe i ekonomiczne. Według szkoleniowców, jeśli dla projektu zostanie przygotowane dobre studium wykonalności, przygotowanie wniosku aplikacyjnego jest już tylko czynnością techniczną.

HANNA HENDRYSIAK

Z Komisji Wspólnej...

Consensus w finansach

Najważniejsze ustalenia Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego, która odbyła się 27 lutego br. w Kancelarii Premiera, dotyczyły wypracowanych przez Zespół ds. Systemu Finansów Publicznych propozycji reformy finansów publicznych.

Jak powiedziała wiceminister finansów, **Elżbieta Suchocka-Roguska**, przy dokonywaniu zmian w ustawie o dochodach jednostek samorządu terytorialnego jednym z najpilniejszych zadań będzie zrekompensowanie samorządom ubytku dochodów w podatku dochodowym od osób fizycznych (PIT). Strona samorządowa z zadowoleniem przyjęła fakt, iż rząd zgodził się na udział samorządu w podatku VAT jako źródło finansowania tych ubytków. Obie strony uznały, że należy przywrócić konstytucyjną zasadę adekwatności dochodów do zadań oraz wprowadzić minimalne standardy usług w zakresie zadań zleconych i dofinansowywanych przez rząd, takich jak zadania oświatowe. Strona rządowa zgodziła się też na zwrot płaconego dziś przez samorządy VAT-u od inwestycji infrastrukturalnych według reguł obowiązujących we Francji, *choć nie jest to łatwe rozwiązanie i trzeba będzie jeszcze nad nim popracować* – stwierdziła minister Suchocka. Już na kwietniowym posiedzeniu Komisji Minister-

stwo Finansów ma przedstawić konkretne propozycje zmian w ustawie. – *Chciałbym podkreślić, że ustalenia przebiegały w bardzo dobrej atmosferze, część naszych postulatów już została przyjęta. Poziom zgodności między stroną rządową a samorządową był duży, za co chciałbym podziękować* – powiedział **Ryszard Grobelny**, prezydent Poznania i współprzewodniczący zespołu finansowego, podsumowując prace.

Komisja Wspólna podjęła też decyzję o powołaniu dwóch nowych zespołów merytorycznych: ds. Wzmocnienia Potencjału Administracji Samorządowej, który ma się zajmować m.in. bardziej efektywnym wykorzystaniem środków unijnych przeznaczonych na wzmocnienie instytucjonalne samorządu, oraz zespołu ds. ustrojowych, który pracować będzie nad kierunkami zmian ustrojowych związanych np. z ordynacją wyborczą.

Ponieważ przez ponad pół roku Komisja Wspólna nie zbierała się, ostatnie posiedzenie było swoistym „remanentem” aktów prawnych. Spośród blisko 200 ustaw i rozporządzeń większość została już opublikowana. Ministrowie poinformowali również o trwających pracach nad modyfikowanymi przez obecny rząd projektami, np. projektem ustawy Prawo energetyczne, w którym samorządowcy chcą wprowadzenia zmian w kwestii oświetlenia ulicznego w zakresie sieci energetycznych wybudowanych w latach 90. przez gminy i przekazanych zakładom energetycznym. Nowelizowanymi projektami zajmą się zespoły merytoryczne Komisji Wspólnej.

HH

Z życia miast

BYDGOSZCZ

Prywatny inwestor dla lotniska

Aż 23,5 miliona euro – tyle zobowiązał się zainvestować w rozbudowę bydgoskiego lotniska prywatny zagraniczny inwestor Meinl Airports International Ltd. (MAI). Umowę dotyczącą udziału w kapitale zakładowym Portu Lotniczego Byd-

goszcz firma podpisała 10 marca br. Poniesione przez MAI nakłady kapitałowe przeznaczone będą na rozbudowę i modernizację infrastruktury lotniskowej, która dokonywana będzie równoległe do wzrastającego zapotrzebowania ruchu pasażerskiego. W planach jest wydłużenie, a tym samym zwiększenie przepustowości, pasa startowego, budowa terminalu cargo, jak również zwiększenie powierzchni parkingowej.

W pierwszej fazie MAI otrzyma pakiet akcji równy 24,9 proc. Kolejne planowane podwyższenie przewiduje objęcie pakietu do 49 proc.

akcji i jest uzależnione od zgody Urzędu Lotnictwa Cywilnego. Wejście do spółki nastąpi bowiem poprzez podwyższenie kapitału zakładowego Portu Lotniczego Bydgoszcz.

Bydgoski port jest pierwszym w Polsce w pełni operującym lotniskiem, które weszło we współpracę w formie partnerstwa publiczno-prywatnego z inwestorem zagranicznym. Obecnie lotnisko w Bydgoszczy obsługuje połączenia realizowane przez LOT (Bydgoszcz – Warszawa, 3 rejsy dziennie), Ryanair oraz JetAir (loty do Londynu, Dublinu i Liverpoolu). ■

GDAŃSK, GDYNIA, SOPOT

Kolej dla Trójmiasta

Paweł Adamowicz, prezydent Gdańska, **Jacek Karnowski**, prezydent Sopotu, **Marek Stępa**, zastępca prezydenta Gdyni w towarzystwie **Jana Kozłowskiego**, marszałka województwa pomorskiego podpisali list poparcia dla Projektu Trójmiejskiej Kolei Metropolitarnej. Włodarze Trójmiasta chcą, by minister in-

frastruktury, Cezary Grabarczyk, wpisał inwestycję na listę indykatorywną. To z kolei zagwarantuje pieniądze unijne na jej realizację.

Inwestycja szacowana na 600 milionów złotych ma szansę poprawić efektywność funkcjonowania transportu zbiorowego w Obszarze Metropolitalnym, a także na terenie województwa pomorskiego. Zwiększy znacząco udział przyjaznego środowiska transportu publicznego w obsłudze mieszkańców Obsza-

ru Metropolitalnego i regionu; ujednolici transport zbiorowy na terenie Trójmiasta, znacząco zwiększając przy tym rolę szybkiego i przyjaznego środowiska transportu szynowego. Efekty realizacji tej inwestycji odczują bezpośrednio mieszkańcy poprzez znaczącą redukcję hałasu ulicznego oraz emisji spalin transportu samochodowego. Poza tym budowa Kolei Metropolitarnej jest silnie związana z organizacją EURO 2012. ■

GOŁDAP

Koszary na centrum edukacyjno-sportowe

W Gołdapi w części dawnych koszar, głównie dzięki środkom z UE, funkcjonują gimnazjum, nowoczesna hala sportowo-widowiskowa wraz z pełnowymiarowym basenem, muzeum, szkoła muzyczna z wy-

głoszonymi salami (w tym koncertową i studiem nagrań), biblioteki, sale wykładowe i seminaryjne oraz tania baza noclegowa. W dodatku stadion z kortami i parkingi.

Otwarcie ostatniego etapu inwestycji, czyli Centrum Edukacyjno-Szkoleniowego, miało miejsce 26 lutego br. Podczas spotkania zaprezentowano wyniki badań socjo-

logicznych wykonanych na terenie miasta i gminy. Gołdapianie są raczej optymistami zadowolonymi z życia w swoim mieście. Do najwyższych wartości zaliczają zdrowie, życie rodzinne i przyjaźń. Są konserwatywni, co jest ciekawostką w zestawieniu z raczej liberalnymi od lat metodami gospodarowania przez samorząd gminny. ■

KRAŚNIK

Miasto na planszy

Na rynku ukazała się gra strategiczna „Kraśnik 1914”. Po tekturowej mapie przesuwają się wojska austriackie i rosyjskie, które w sierpniu 1914 r. po raz pierwszy starły się pod Kraśnikiem. Po obu stronach – na śmierć i życie – walczyli również Polacy. Wygrała armia austriacka pod wodzą gen. Dankla, który otrzymał honorowy tytuł hrabiego von Kraśnik. Do mapy i żetonów symbolizujących wrogie armie dołączona jest obszerna in-

strukcja. Na jej podstawie można wiernie odtworzyć przebieg walk, ale także tworzyć własne, alternatywne wersje bitewnej historii.

Gra została wyprodukowana przez wydawnictwo „Taktyka i Strategia”. W jej powstanie zaangażowało się również miasto. – *Uznaliśmy, że to ciekawa, chociaż nietypowa okazja do promocji miasta. Dlatego postanowiliśmy podjąć współpracę z producentem gry. Została ona opatrzona herbem miasta, adresem naszej strony internetowej i opisem historycznym, który został przygotowany w Urzędzie. Kupiliśmy 200 egzemplarzy gry*

Gra strategiczna „Kraśnik 1914”.

Fot. Archiwum UM

w celach promocyjnych – mówi burmistrz **Piotr Czubiński**. ■

KŁODZKO, ŚWIDNICA, KĘDZIERZYN-KOŹLE, BARDO

Multimedialne zwiedzanie

Bezobsługowe punkty informacji turystycznej, multimedialne przewodniki audio, a także nowo wytyczone szlaki miejskie, to pomysł miast polsko-czeskiego pogranicza na przyciągnięcie turystów. Porozumienie o współpracy przy przedsięwzięciu przedstawiciele władz miast polskich (Kłodzko, Świdnica, Kędzierzyn-Koź-

le, Barda) oraz czeskich (Ceska Skalice, Prerov) podpisali 5 marca w Świdnicy. Projekt pn. „Miejskie trasy turystyczne zintegrowanym produktem czesko-polskiego pogranicza” opiewa na 1,2 mln euro. Zakłada utworzenie w miastach partnerskich sieci turystycznych szlaków miejskich, przebiegających przez najbardziej atrakcyjne kulturowo części miast. Jednak nie będą to zwykłe ścieżki, lecz szlaki wyposażone w nowoczesne rozwiązania technologiczne.

– *Chcemy, by turyści podczas zwiedzania malowniczych tras w Świdnicy czy Bardzie korzystali ze specjalnych kiosków internetowych i dowiadywali się o atrakcjach w innych miastach. Ofertę będziemy kierować do turystów, którzy posługują się językiem polskim, czeskim i niemieckim* – mówi **Wojciech Zimoch**, kierownik Wydziału Rozwoju Miasta Urzędu Miasta w Kłodzku.

Na podstawie materiałów z miast przygotowała
EWA PARCHIMOWICZ

Zakończenie projektu CEMR

Europa promuje równość

W 1983 roku Rada Gmin i Regionów Europy (CEMR) zorganizowała pierwszą konferencję dla kobiet pochodzących z wyboru. Inicjatorem tamtego spotkania poświęconego kobietom i odnowieniu społeczności europejskiej była przewodnicząca Prowincji Pisa, Fausta Giani Cecchini. Po 25 latach właśnie w Pizie odbyła się konferencja podsumowująca projekt promowania polityki równości w życiu lokalnym.

Lokalne działania na rzecz równości były wiodącym tematem konferencji podsumowującej kilkuletni projekt CEMR, którego efektem było opracowanie i promowanie *Europejskiej Karty równości kobiet i mężczyzn w życiu lokalnym*. Dokument ten jest żywą deklaracją skierowaną do samorządów lokalnych i regionalnych zachęcającą do realizowania i wspierania polityki równości płci we wszystkich obszarach życia – niezależnie od kompetencji i wielkości samorządów, które w myśl zasady subsydiarności są najbliższą mieszkańcom i poprzez swoje kompetencje mogą tworzyć prorównościową politykę i klimat. *Europejska Karta Równości Kobiet i Mężczyzn w Życiu Lokalnym* została proklamowana w maju 2006 r. w Innsbrucku, podczas 23. Zgromadzenia Ogólnego CEMR, a także przez Radę Europy podczas VI Europejskiej Ministerialnej Konferencji na rzecz Równości oraz w Parlamencie Europejskim na posiedzeniu Komisji Praw Kobiet i Równości Płci.

Rada Gmin i Regionów Europy, której członkiem jest Związek Miast Polskich, już od lat angażuje się w promowanie równości kobiet i mężczyzn. Dowodem na to jest utworzenie przed 15 laty Komisji kobiet pochodzących z wyboru reprezentujących władze lokalne i regionalne. Podczas spotkania w Pizie ogłoszono jej nową przewodniczącą – wiceburmistrz Rennes **Jocelyne Bougeard** (dotychczas funkcję tą sprawowała **Vincenta Bosch Palanca**).

Istnieje wiele dokumentów dotyczących równości kobiet i mężczyzn w codziennym życiu, rośnie także świadomość społeczeństwa w tym zakresie. Jednak brak równości, na niekorzyść kobiet, jest jeszcze ciągle widoczny.

Karta poprzez swoje zalecenia i wytyczne ma pomóc niwelować te nierówności zauważalne szczególnie w miej-

szkalnictwo, ochrona środowiska, edukacja, opieka socjalna, planowanie miejskie, zrównoważony rozwój, przemoc w rodzinie i inne. Jak pokazały rozmowy i przykłady, stereotypy wciąż istnieją, szczególnie w Europie Środkowej, Wschodniej i Południowej. W krajach skandynawskich problem równości kobiet i mężczyzn został już w dużej mierze rozwiązany. Jak mówiła **Meija Tuominen** z miasta Vantaa w Finlandii,

W taki sposób wiedeński magistrat promuje na ulicach równość płci. Na zdjęciu fragment ulotki wydanej przez UM w Wiedniu prezentującej alternatywne oznaczenia w mieście.

scu pracy (np. niższe zarobki i stanowiska dla kobiet) oraz życiu politycznym, gdzie nadal aktywna jest mała liczba kobiet. Zaangażowanie pań w proces tworzenia polityk lokalnych i regionalnych umożliwi wzięcie pod uwagę ich doświadczenia i potrzeb. Równy udział kobiet i mężczyzn w życiu lokalnym i regionalnym to gwarancja istnienia społeczeństwa obywatelskiego, w którym aktywny udział mają kobiety. *Europejska Karta równości kobiet i mężczyzn w życiu lokalnym* ujmuje równość między dwoma płciami w wielu aspektach codziennego życia, takich jak np. transport publiczny, miejsce pracy, opieka zdrowotna, bezpieczeństwo,

na podstawie Karty opracowano strategię miasta. Podkreśla się w niej różnorodność i jej poszanowanie. Chodzi tu nie tylko o płeć, lecz także pochodzenie, rasę, wyznanie, orientację seksualną. Miasto współpracuje z organizacjami pozarządowymi, wolontariuszami, sektorem prywatnym.

W wiedeńskim magistracie od 15 już lat działa specjalny wydział ds. kobiet. Oprócz pięciu doradców i specjalnego schroniska istnieje także 24-godzinna bezpłatna linia dla kobiet, które w trudnych sytuacjach mogą, dzwoniąc, uzyskać pomoc. Równość płci jest uwzględniana we wszystkich aspektach planowania. *Gender budgeting*, czyli budżeto-

wanie pod kątem płci, wprowadzono w stolicy Austrii w 2005 r. **Ursula Bauer** z Urzędu Miasta w Wiedniu podkreślała rolę współpracy samorządu z centrami szkolenia zawodowego oraz współdziałanie poszczególnych wydziałów magistratu, zamiast tworzenia nowych jednostek i zatrudniania kolejnych doradców.

Związek Miast i Gmin Luksemburga w celu promocji Karty i pomocy swoim członkom we wdrażaniu „równościowego” dokumentu opracował specjalny praktyczny podręcznik, jak wdrażać Kartę w samorządach lokalnych.

W Szwajcarii, gdzie w rządzie na siedem osób trzy to kobiety, przygotowano specjalną torbę, która zawiera wszystkie najważniejsze dokumenty mówiące o równości i gwarantujące ją. Jak mówiła **Jean Meylan**, sekretarz generalny szwajcarskiej sekcji CEMR, przy realizowaniu polityki równości konieczne są zachowanie równowagi i zdrowy rozsądek.

W Europie Kartę podpisały 562 samorządy, najwięcej z Włoch (202), Portugalii (117), Szwajcarii (78), Francji (35) i Hiszpanii (32). Przyjęcie Karty przez dany samorząd obliżuje go do opracowania w ciągu dwóch lat od jej podpisania tzw. Równościowego Planu Działania, który wyznacza kierunki polityki oraz wskazuje środki potrzebne do ich realizacji. W Polsce jak dotąd żaden samorząd nie zdecydował się przyjąć dokumentu.

Na konferencji nie zabrakło głosu z Polski. **Jolanta Barska**, burmistrz Nysy, mówiła o zorganizowanej wspólnie ze Związkiem Miast Polskich konferencji *Kobiety w społecznościach lokalnych*, która odbyła się w grudniu 2007 r. w Nysie. Opisując sytuację kobiet w polskich samorządach, stwierdziła, że poprawia się ona z roku na rok. Jak pokazują dane ośrodków badania opinii publicznej, od 1990 r. udział kobiet w polityce wzrósł o 10 proc.

Uczestnicy konferencji przyjęli deklarację końcową, która promuje równość kobiet i mężczyzn, nawołuje do zwalczania i zapobiegania dyskryminacji oraz nierówności w życiu politycznym, społecznym i gospodarczym. W deklaracji wezwano także do przestrzegania zasady parytetów na listach wyborczych do Parlamentu Europejskiego podczas wyborów w czerwcu 2009 (pełny tekst deklaracji znajduje się na stronie internetowej ZMP). (HL)

Euro-Arabskie Forum Miast

Nowy dialog

Od 10 do 11 lutego br. w Dubaju odbyło się Euro-Arabskie Forum Miast, którego tematem był „Nowy dialog dla rozwoju”. Wzięli w nim udział prezydenci i burmistrzowie największych miast europejskich i arabskich oraz przedstawiciele organizacji międzynarodowych.

Z Polski na zaproszenie miasta Dubaj odpowiedzieli **Jerzy Kropiwnicki**, prezydent Łodzi i prof. **Jacek Majchrowski**, prezydent Krakowa, a także **Andrzej Porawski**, dyrektor Biura Związku Miast Polskich.

Forum zorganizowały COPPEM – Stała Konferencja Śródziemnomorskiej Współpracy Samorządów Lokalnych i Regionalnych we współpracy z Radą Europy, Organizacją Miast Arabskich, Miastem Dubaj, Arabskim Instytutem Rozwoju Miast przy wsparciu Rady Gmin i Regionów Europy CEMR.

Głównym celem spotkania było wzmocnienie współpracy między miastami. Podczas jego trwania odbyło się kilka sesji, w czasie których dyskutowano m.in. na temat samorządu lokalnego, transportu i planowania przestrzennego, transferu dobrych praktyk i innowacji, ochrony środowiska, instrumentów finansowych wspierających lokalne zarządzanie, kultury i dziedzictwa kulturalnego oraz turystyki.

Podczas spotkania podkreślano fakt bliskości geograficznej Europy i krajów arabskich, co powinno pomóc w rozwoju współpracy w różnych dziedzinach życia. Przypomniano umowę

o przyjaźni i współpracy podpisaną w 1984 r., na której opierają się dotychczasowe relacje między europejskimi i arabskimi miastami.

– Dla Europy niezwykle ważne jest włączenie do wspólnych działań państw południowego obszaru Morza Śródziemnego i traktowanie tego powiększonego rejonu jako całości – mówił podczas Forum Prezydent Izby Władz Lokalnych Kongresu Władz Lokalnych i Regionalnych **Ian Micallef**. Zwrócił też uwagę na dużą potrzebę wymiany doświadczeń między władzami lokalnymi samorządów europejskich i arabskich.

Warto przypomnieć, że rok 2008 został ogłoszony przez Komisję Europejską rokiem eurośródziemnomorskiego dialogu kultur.

W Deklaracji Końcowej Euro-Arabskiego Forum Miast uczestnicy spotkania szczególnie mocno podkreśliли swoją determinację w kontynuowaniu nawiązanego dialogu. Zaakcentowali rolę, jaką mają tu do spełnienia silne samorządy. Zdecydowano, że podobne euro-arabskie spotkania jako platformy budowania i wzmacniania dialogu między europejskimi i arabskimi miastami powinny być organizowane co trzy lata. (EPE)

Jerzy Kropiwnicki,
prezydent Łodzi:

– Najwięcej nadziei wiąże z informacjami i wolą współpracy, jaką okazał nam zastępca ambasadora Rzeczypospolitej Polskiej w Dubaju, który w kilkunastu godzinnej rozmowie poinformował mnie o wielu możliwościach, jakie Dubaj, jako centrum społeczne i handlowe tamtego rejonu, stwarza dla firm i instytucji z Łodzi.

Już pozwoliłem sobie przekazać informację o targach edukacyjnych – które odbędą się w marcu w Dubaju – łódzkim uczelniom i wszystkie zdecydowały się wziąć w nich udział. W najbliższym czasie planuję spotkanie informacyjne z przedstawicielami różnych branż przemysłu łódzkiego. Zdaniem przedstawicieli RP w Dubaju, moglibyśmy wejść na tamten rynek także z produktami wyższej jakości i niekoniecznie najniższej ceny – odnosi się to zwłaszcza do odzieży i wyposażenia wnętrz.

prof. Jacek Majchrowski,
prezydent Krakowa:

– Euro-Arabskie Forum Miast to bardzo ciekawe przedsięwzięcie pozwalające na zbliżenie dwóch różnych rzeczywistości krajów europejskich i arabskich. Przeprowadzone debaty przybliżyły uczestnikom problemy charakterystyczne dla miast obu regionów, natomiast dyskusje

na forum pozwoliły na znalezienie wielu punktów wspólnych wśród, wydawałoby się, całkiem odmiennych doświadczeń.

Forum zakończyło się podpisaniem deklaracji, która zakłada regularne organizowanie podobnych konferencji. Myślę, że to bardzo istotna decyzja, bo to właśnie takie konferencje mają szansę przyczynić się do rozwoju kontaktów między miastami z obydwu regionów.

650-lesie Ślesina

Na bursztynowym szlaku

Liczący nieco ponad 3 tysiące mieszkańców Ślesin leży na trasie z Kalisza do Bydgoszczy, nad przesmykiem łączącym dwa duże jeziora: mikorzyńskie i ślesińskie.

Dzięki szlakowi bursztynowemu miejsce to stało się znane już przed wiekami nie tylko w kraju Polan.

Legendarne miejsce

Jak głosi wieść gminna, w pobliskim Warzymowie stała kurna chałupa rodziców Rzepichy, żony Piasta Kołodzieja, założyciela pierwszej dynastii polskich władców – Piastów. Jednak pierwsza historyczna wzmianka o wsi Ślesin pochodzi z dokumentu księcia Konrada I Mazowieckiego, który w 1231 r. darował wieś biskupom poznańskim. Pierwszy właściciel Ślesina – biskup Dulisz użyczył swojego herbu, który został herbem miasta do dziś. W 1358 r. król Kazimierz Wielki zezwala lokować miasto na prawie niemieckim, równocześnie nadając przywilej odbywania jednego targu tygodniowo. „W imię Boże!

Amen – Rzeczą jest godną sprawiedliwą i pobiezną aby ludzie zasłużeni swoją osobą i poprzez swoje uczynki mierzeni byli dobrami książęcymi. Z tego właśnie powodu Kazimierz z Bożej Łaski KRÓL POLSKI (...), dzie-dzic i Pan oświadczamy wszystkim ży-

jącym oraz przyszłym do których to pismo skierowujemy iż (...) oddajemy w dziewictwo biskupowi Janowi dusz jego kościoła miejscowość zwaną Ślesinem(...) aby tę miejscowość osiedlił na prawie miejskim” – napisał król w akcie lokacyjnym.

W tym czasie Ślesin leżał na trasie ważnego szlaku handlowego łączącego Wielkopolskę z Mazowszem, a później Poznań z Warszawą. Nigdy jednak nie stał się dużym miastem ani ośrod-

Rynek w Ślesinie.

Fot. Archiwum UM

Jeziora, plaże, lasy

Odnowa miasta na jubileusz

Rozmowa z burmistrzem Ślesina, Janem Niedźwiedzińskim

■ **Jakie są atuty Ślesina – niewielkiego miasteczka o długiej historii?**

– Przede wszystkim to miasteczko o ogromnych walorach turystycznych. Mamy tu jeziora, plaże, lasy, hotele, prężnie działający ośrodek sportu i rekreacji. Położenie Ślesina nad brzegiem pięknych, rynnowych jezior – mikorzyńskiego i ślesińskiego spowodowało już w latach 60. boom turystyczny.

Warto do nas przyjechać, gdyż możemy zaproponować aż 3,5 tysiąca miejsc noclegowych o wysokim standardzie, w tym hotele trzygwiazdkowe, jak „Magda” czy „Hutnik”. To aż 70 proc. bazy noclegowej powiatu konińskiego. Rocznie odwiedza nas około 200-300 tysięcy gości. Ślesin to wymarzone miejsce do odpoczynku, relaksu czy uprawiania sportów wodnych.

■ **Co możecie zaproponować odwiedzającym Was turystom?**

– Oczywiście oprócz pięknej przyrody przyciągają do nas imprezy kulturalne. Najwięcej osób przyjeżdża na Dni Ślesina – największą imprezę w regionie, która zawsze odbywa się w pierwszy weekend lipca. A w tym roku jeszcze dodatkowo odbędą się w maju główne obchody 650-lecia Ślesina. Pod koniec czerwca będziemy gościć „Lato z Radiem”, odbędą się regaty żeglarskie, szanty na wodzie, raegge na plaży, wreszcie na zakończenie lata w ostatnią sobotę sierpnia – wojewódzkie dożynki.

■ **Z okazji jubileuszu planują Państwo rewitalizację rynku...**

– Tak, to prawda. Na razie kończymy projekt rewitalizacji naszego rynku wraz z ratuszem. To duże zadanie. Wiąże się z tym m.in. przeniesienie stacji paliw w inne miejsce, musimy

kiem handlu. W 1871 r. za udział mieszkańców w powstaniu styczniowym władze carskie ukarały Ślesin odebraniem praw miejskich. Odzyskał je on dopiero w 1921 r.

Atrakcje turystyczne

Ze względu na atrakcyjne położenie Ślesin jest dziś przede wszystkim miejscowością turystyczną, która oferuje wypoczynającym szeroką gamę sportów wodnych, jak windsurfing, żeglarsstwo, narciarstwo wodne czy rejsy statkami wypoczynkowymi. Turyści mogą też wybrać wczasy w siodle, zwiedzać okolice na szlakach turystyki pieszej lub wybrać szlaki rowerowe.

Mieszkańcy sobie

W czerwcu 2006 r. na terenie Ślesina powstała Lokalna Grupa Działania „Dwa Mosty”, która oprócz gminy jako partnera publicznego skupia społecz-

Łuk Tryumfalny, zwany „Bramą Napoleona”, z orłem Księstwa Warszawskiego został wzniesiony w 1812 r. na cześć księcia Fryderyka Augusta. Fot. Archiwum UM

ność lokalną oraz przedsiębiorców. W 2007 r. stowarzyszenie zdobyło ponad 450 tysięcy zł dofinansowania

z programu Leader+. Dzięki tym środkom udało się m.in. wyznaczyć, opisać i wydać mapę szlaków rowerowych, foldery promocyjne, słownik gwary ochweśnickiej, oznakować bazę turystyczną oraz miejsca kultury i pamięci, przeprowadzić wiele imprez, szkoleń oraz wykonać „witacze” na granicach gminy. Działania społeczności lokalnej w stowarzyszeniu są zakrojone na szeroką skalę, a opracowana Lokalna Strategia Rozwoju dla obszaru objętego działaniem LGD „Dwa Mosty” pozwoli ubiegać się o dalsze dofinansowanie z Unii Europejskiej. ■

Ślesiński żargon i podkuwanie gęsi

Głównym zajęciem mieszczan ślesińskich był handel. Z tego też okresu pochodzi tzw. kmina ochweśnicka, swoisty żargon, którym posługiwali się ślesińscy handlarze gęsi, rozumiały tylko dla wtajemniczonych. Żargon ten zapożyczili oni od ochweśników, czyli sprzedawców obrazów z wizerunkami świętych z pobliskiego Skulska.

Ciekawostką jest fakt tzw. podkuwania gęsi. Przed długą drogą za granicę, do zaboru pruskiego, gdzie można było gęsi sprzedać z większym zyskiem, wganiano stado w lekko rozgraną smołę, a potem w pierze. Zarówno smoła, jak i pierze chroniły gęsie łapki przed konuzjami w czasie długich przemarszów.

poprowadzić też linie energetyczne pod ziemią, więc, niestety, nie zdążymy z ukończeniem tej inwestycji w roku jubileuszowym. Cały plac rynku zamierzamy wybrukować kamieniem granitowym, wybudować ratusz, chcemy też postawić piękną fontannę i stworzyć alejki spacerowe wśród drzew. Zamierzamy także przenieść tu pomnik Świętej Rodziny, który został postawiony w 1922 r., a w 1944 r. był zburzony przez Niemców i znów odbudowany przez odrodzony samorząd w 1992 r. Wokół ryneczku będą zaś parkingi. Oczywiście, liczymy na to, że rynek stanie się centrum życia zarówno dla mieszkańców, jak i dla odwiedzających nas turystów. Dlatego chcemy, by istniały tu kawiarenki, ale przede wszystkim ma tu być duży, przestrzenny plac – miejsce spotkań. Rewitalizację planujemy zrealizować w latach 2009–2010.

■ Rewitalizacja to nie jedyna inwestycja w Ślesinie...

– To prawda, zdobyliśmy nawet nagrody „Wspólnoty” za inwestycje. Jesteśmy jednym z najwięcej inwestujących małych miast w skali kraju. Te wyróżnienia przyznano nam przede wszystkim za inwestycje w sieć kanalizacyjną, oczyszczalnię ścieków. Przy realizacji tych zadań korzystamy zarówno ze środków unijnych, jak i wsparcia z Narodowego i Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska, które w pewnym procencie umarzały nam pożyczki, ale oczywiście zawsze trzeba zapewnić także wkład własny. Dzisiaj miasto i gmina są skanalizowane na poziomie 60 proc.

■ Na terenie Waszej gminy znajduje się słynne sanktuarium maryjne w Licheniu. Czy fakt, że bazylika leży na terenie gminy wpływa np. na zwiększenie liczby turystów?

– Na pewno w jakimś procencie wpływa na to, że więcej ludzi odwiedza Ślesin, ale jednak zdecydowana większość pielgrzymów pozostaje za murami bazyliki w Licheniu. Niewielki procent osób planuje oprócz pielgrzymki typowo religijnej także zwiedzanie okolicznych miejscowości.

■ Na terenie Waszej gminy znajdują się źródła geotermalne – czy są plany ich wykorzystania?

– Jest nadzieja, że coś się w tej sprawie zacznie dziać. Na razie wysłaliśmy ofertę do inwestora zagranicznego, który – jak wynika z naszych informacji – jest zainteresowany budową basenów na otwartym powietrzu, ale nie mamy jeszcze oficjalnej odpowiedzi. Nasza oferta jest w tej chwili szczegółowo analizowana.

■ Dziękuję za rozmowę.

Materiały o Ślesinie przygotowała
HANNA HENDRYSIK

Jan Olbrycht, poseł do Parlamentu Europejskiego
Związek Miast Polskich
Miasto Katowice

Konferencja „Miasta w polityce spójności UE”

Katowice, 24–25 kwietnia 2008

Czwartek, 24 kwietnia

- 15.00–17.00**   **Warsztat I (prezydencki): Polityka miejska w polskiej polityce regionalnej**
Moderator – Andrzej Porawski, dyrektor Biura Związku Miast Polskich
- Roman Dziekoński, podsekretarz stanu w Ministerstwie Infrastruktury
  - Przedstawiciel Ministerstwa Rozwoju Regionalnego
- 17.00–18.00**   **Warsztat II: Trendy**
Moderator – Andrzej Porawski, dyrektor Biura Związku Miast Polskich
- Zielona księga nt. mobilności miejskiej
  - Kreatywne miasto
- 19.00–22.00**   **Uroczysta kolacja wydana przez Prezydenta Miasta Katowice**

Piątek, 25 kwietnia

- 9.30–10.00**   **Otwarcie konferencji wystąpienia wprowadzające:**
- Jan Olbrycht, poseł do Parlamentu Europejskiego
  - Piotr Uszok, prezydent Miasta Katowice
  - Ryszard Grobelny/Andrzej Porawski – prezes/dyrektor Biura ZMP
- 10.00–11.30**   **I Blok tematyczny: Obserwatorium Polityki Spójności**
Moderator – Arkadiusz Godlewski, wiceprezydent Miasta Katowice
- pierwszy bilans NPR 2004–2006 w województwie śląskim – Akademia Ekonomiczna w Katowicach
  - pierwszy bilans NPR 2004–2006 w województwie małopolskim – Jacek Woźniak, Departament Polityki Regionalnej, Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego
  - System Analiz Samorządowych Związku Miast Polskich – miasta w NPR 2004–2006
  - Pierwszy bilans NPR 2004–2006 – Ministerstwo Rozwoju Regionalnego
- 10.00–11.30**   **II Blok tematyczny: IV raport nt. spójności UE – przyszłość polityki spójności po roku 2013**
Moderator – Jan Olbrycht, poseł do Parlamentu Europejskiego
- Elżbieta Bieńkowska, minister rozwoju regionalnego
  - Przedstawiciel Komisji Europejskiej
  - Przedstawiciele Parlamentu Europejskiego
  - Głos polskich miast
- 13.00–14.00**   **Przerwa na lunch**
- 14.00–15.00**   **III Blok tematyczny: Zarządzanie aglomeracjami i obszarami metropolitalnymi**
- 15.00–15.30**   **Podsumowanie i zamknięcie konferencji**

Wkładkę „Samorząd Miejski”, stały dodatek do „GSiA” wydawany raz w miesiącu, przygotowuje zespół Związku Miast Polskich: Ewa Parchimowicz – red. nacz., Joanna Proniewicz, Andrzej Porawski – dyrektor Biura ZMP.
Wersja elektroniczna dodatku „SM” znajduje się pod adresem: www.miasta-polskie.pl/sm.html
Biuro Związku Miast Polskich, ul. Robocza 46a, 61-517 Poznań, tel. 0-61 633 50 50, fax 0-61 633 50 60, e-mail: redakcja@zmp.poznan.pl, strona internetowa: www.miasta-polskie.pl, www.polish-cities.pl, www.zmp.poznan.pl

**gazeta samorządu
i administracji**
gospodarka prawo finanse